

УДК 330.322:005.21:631.24

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2023-1.7>**Домбровська С.О.**

кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку,
Одеський національний економічний університет

Лапина І.С.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку,
Одеський національний економічний університет

Добриніна Л.В.

кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку,
Одеський національний економічний університет

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО РОЗРОБКИ КОРПОРАТИВНОЇ СТРАТЕГІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто сучасні підходи до формування корпоративної стратегії інвестиційної діяльності підприємства. Охарактеризовано сутність, роль та значення корпоративної інвестиційної стратегії підприємства. Представлено основні переваги та позитивні наслідки в результаті розробки корпоративної інвестиційної стратегії на підприємстві та обґрунтовано доцільність формування та реалізації на підприємстві корпоративної інвестиційної стратегії. Висвітлено основні компоненти корпоративної стратегії інвестиційної діяльності підприємства. Наведено організаційні цілі корпоративного інвестиційного стратегічного планування. Розглянуто основні етапи розробки стратегічного плану інвестиційної діяльності підприємства. Описано показники, які характеризують ефективність впровадження інвестиційної стратегії на підприємстві. Сформульовано рекомендації щодо розробки інвестиційної стратегії підприємства.

Ключові слова: корпоративна стратегія, інвестиційна діяльність, стратегічний план, інвестиційна стратегія, планування.

MAIN APPROACHES TO THE DEVELOPMENT OF A CORPORATE STRATEGY FOR INVESTMENT ACTIVITIES OF THE ENTERPRISE

Dombrovska Sofia, Lapina Iryna, Dobrynina Lyudmila*Odesa National Economic University*

The article examines modern approaches to the formation of the corporate strategy of the enterprise's investment activities. The essence, role and significance of the enterprise's corporate investment strategy are characterized. The corporate investment strategy is a model of decision-making in the company, which defines and discloses its goals and objectives, forms the main directions of the investment policy and plans for achieving the set goals. An ineffective corporate investment strategy can affect the overall performance of the company, especially when it comes to investment decisions, since they are the main driving force. A well-designed investment strategy helps improve and protect a company's resources in a unique position. The main advantages and positive consequences as a result of the development of a corporate investment strategy at the enterprise are presented. An effectively constructed corporate investment strategy plays a crucial role in protecting the lines of business in which the company will compete. The expediency of forming and implementing a corporate investment strategy at the enterprise is substantiated. research in the field of corporate investment strategy today is aimed at solving various issues. Research on the impact of the corporate strategy on investment decisions can help identify and assess the impact on the company's effective and efficient investment decision-making. The main components of the corporate strategy of the enterprise's investment activities are highlighted. The organizational goals of corporate investment strategic planning are given. Understanding the organizational goals of the corporate investment strategic plan will help create effective plans to manage the company's growth. The main stages of development of the strategic plan

of investment activity of the enterprise are considered. The indicators that characterize the effectiveness of the implementation of the investment strategy at the enterprise are described. Recommendations on the development of the enterprise's investment strategy have been formulated.

Keywords: corporate strategy, investment activity, strategic plan, investment strategy, planning.

Постановка проблеми. Корпоративна стратегія інвестиційної діяльності включає в себе рішення компанії щодо ефективного інвестування своїх поточних фінансових ресурсів у активи з тривалим терміном служби з метою отримання очікуваного потоку вигід протягом певного періоду часу. Якісно розроблена інвестиційна стратегія сприяє покращенню та захисту ресурсів компанії в унікальній позиції, заснованій на її відносному наборі компетенцій і слабких сторін відповідно до очікуваних змін у навколишньому середовищі та випадкових дій з боку конкурентів. Ефективно побудована корпоративна інвестиційна стратегія відіграє вирішальну роль у захисті напрямків бізнесу, в яких компанія конкуруватиме, і бажано це забезпечити таким чином, щоб ресурси були зосереджені на тому, як перетворити відмітні компетенції на конкурентні переваги. Одночасно з цим, неефективна корпоративна інвестиційна стратегія може вплинути на загальну продуктивність компанії, особливо це стосується інвестиційних рішень, оскільки вони є головною руйнівною силою. Саме тому проблеми раціональної розробки корпоративної стратегії інвестиційної діяльності підприємства сьогодні мають велику значущість, а виявлення підходів до формування такої стратегії особливо актуалізується у сучасних несприятливих умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розробки корпоративної стратегії інвестиційної діяльності підприємства розглядаються у багатьох роботах вчених-економістів, серед яких варто відзначити праці таких науковців, як: Кейнс Дж. М. [7], Кривов'язюк І. В. [1], Сімкова Т. О., Байда О. К. [3], Скотнікова Л. П., Утрімова І. В. [4] та ін. Однак, сьогоднішні турбулентності соціально-економічного середовища вимагають безперервного дослідження сучасних основних підходів до раціональної побудови корпоративної стратегії інвестиційної діяльності підприємства.

Постановка завдання. Головна мета статті полягає в обґрунтуванні основних підходів до побудови раціональної корпоративної стратегії, в основі якої закладено ефективність інвестиційної діяльності підприємства у сучасних умовах його функціонування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Корпоративна інвестиційна стратегія становить собою модель прийняття рішень у компанії, яка визначає і розкриває її цілі та завдання, формує основні напрямки інвестиційної політики та плани з досягнення поставлених цілей, визначає сфери діяльності, які компанія має намір здійснювати. Корпоративна стратегія передбачає визначення

структури та характеру інвестиційної політики, економічного та інших внесків, які компанія прагне зробити для акціонерів, співробітників, клієнтів та корпоративної соціальної відповідальності.

Корпоративна стратегія інвестиційної діяльності має бути спрямована на придбання, розширення, модернізацію або заміну активів з тривалим терміном користування, продаж підрозділу або цілого бізнесу (ліквідацію), зміну методів продажів продукції, рекламної кампанії, різноманітних програм досліджень та розробок. Реалізація представлених напрямків, у свою чергу, може бути досягнена саме завдяки чітко сформульованій корпоративній інвестиційній стратегії.

Дослідження впливу корпоративної стратегії на інвестиційні рішення можуть допомогти виявити і оцінити вплив на ефективне та дієве прийняття компанією інвестиційних рішень, зокрема, які стосуються досягнення стійкої конкурентності, переваг у продуктивності, довгострокового прибуткового зростання та максимізації добробуту акціонерів.

Корпоративну інвестиційну стратегію доцільно формувати як модель або план, що поєднує основні цілі, напрямки політики та послідовність дій компанії у єдине ціле, а також дозволяє спрямовувати поставлені цілі та завдання на їх досягнення тими чи іншими способами. Однак, дослідження в галузі корпоративної інвестиційної стратегії спрямовані сьогодні на вирішення різних питань, одне з головних завдань яких полягає в тому, як менеджери вирішують та контролюють сферу діяльності своїх компаній.

Варто враховувати ключовий компонент процесу розробки корпоративної інвестиційної стратегії, який полягає в тому, що це не просто потік ідей зверху вниз або знизу вгору. Процес розробки такої стратегії рекомендується здійснювати як потік цілей від менеджерів на корпоративному рівні у поєднанні з потоком програмних та бюджетних альтернатив до вищого бізнес-рівня і функціонального рівня. За умови сумлінного виконання процесу стратегічного планування, забезпечується широка участь суб'єктів, формується безліч ідей, гарантується консенсус та ясність для просування вперед. У такому випадку кожний суб'єкт знає: що робити, коли робити і чому це необхідно робити. Даний тип стратегії пов'язаний з успіхом на обраних ринках, фокусує на конкурентному позиціонуванні для створення конкурентної переваги.

Розуміння організаційних цілей корпоративного інвестиційного стратегічного плану допоможе

створити ефективні плани управління зростанням компанії. Стратегічний план повинен приймати форму документу, який використовується для інформування компанії про її цілі, дії, необхідні для досягнення цих цілей, та про всі інші критичні елементи, розроблені в ході планування. Процес стратегічного планування має бути реалізований як управлінська діяльність компанії, що використовується для встановлення пріоритетів, зосередження енергії та ресурсів, зміцнення операцій, забезпечення роботи співробітників та інших зацікавлених сторін над досягненням спільних цілей, цільових результатів, а також для оцінки та коригування інвестиційної діяльності компанії.

Першочерговий та основний етап розробки стратегічного плану інвестиційної діяльності – формулювання стратегії [4, с. 20] – повинен мати зв'язок з концепцією, що включає розробку конкретних дій, які дозволять компанії досягти своїх цілей. Формулювання стратегії пропонуємо ґрунтувати на використанні аналітичної інформації, встановленні пріоритетів і прийнятті рішень про те, як вирішувати ключові проблеми, що виникають у компанії. Крім того, формулюючи стратегію, компанія повинна паралельно генерувати способи максимізувати свою прибутковість та зберегти власну конкурентну перевагу.

Етап практичного застосування поточної стратегії для досягнення цілей компанії – реалізація стратегії [1, с. 87] – має полягати у концепції збору усіх доступних та необхідних ресурсів для втілення стратегічного плану у життя. Компанії можуть реалізувати стратегії, створюючи бюджети, програми та політики для досягнення фінансових, управлінських, людських та операційних цілей. Колаборація керівництва та персоналу повинна становити абсолютно необхідну умову для успішної реалізації стратегічного плану.

Заключний етап – моніторинг стратегії [1, с. 88] – доцільно реалізувати на основі оцінки стратегії, щоб визначити, чи дає вона очікувані результати, передбачені цілями компанії. На цьому етапі основне завдання компанії повинно полягати, щоб визначити, які сфери плану мають бути виміряні і яким чином ці області мають бути виміряні, згодом це дасть змогу порівнювати очікувані результати з фактичними результатами. Завдяки моніторингу у компанії виникає можливість зрозуміти, коли і як скоригувати план, щоб адаптуватися до динамічних тенденцій.

Корпоративна інвестиційна стратегія повинна брати за свою основу фінансові зобов'язання на певний період часу з метою отримання доходу, який відшкодується інвестору з плином часу. Якби майбутні доходи від усіх доступних інвестицій були відомі з упевненістю, інвестор, безперечно, обрав би ті інвестиції, які пропонують найвищу норму прибутку на інвестиції за необхідний

період часу, але насправді світ був, є і буде невизначеним та непередбачуваним. Інвестори схильні йти на ризик, а ризик дуже важливо враховувати під час прийняття рішень. У кожній компанії є стратегії досягнення цілей, які можуть включати розробку нового продукту, вивчення нового ринку або запуск нового напрямку бізнесу. Планування капіталу чи інвестиційні рішення мають велике значення для компанії, оскільки вони, як правило, визначають її вартість, впливаючи на прибутковість та ризик. Тому інвестиційні рішення пропонується розглядати як бюджетні рішення або рішення про капітальні витрати, які полягають у найбільш ефективному інвестуванні коштів.

Ефект від впровадження інвестиційної стратегії повинен бути визначений та оцінений певним способом [3]. Здійснити це рекомендується завдяки основним показникам інвестиційної діяльності компанії.

Одним з таких показників варто відзначити маржу чистого прибутку, яка характеризує скільки чистого прибутку отримано у відсотках від виручки, і показує, яка частина кожної грошової одиниці доходу, отриманого компанією, перетворюється на прибуток.

При розробці інвестиційної стратегії доцільно звертати увагу на величину повернення інвестицій (ROI), яка виступає показником ефективності, який використовується для оцінки ефективності інвестицій або для порівняння ефективності низки різних інвестицій. ROI дасть змогу безпосередньо виміряти суму повернення на інвестицію по відношенню до вартості інвестиції.

Показник операційного грошового потоку (OCF) можна відзначити, як міру суми коштів, які генеруються бізнес-операціями компанії. Операційний грошовий потік показує, чи може компанія генерувати достатній позитивний грошовий потік для підтримки та розширення своєї діяльності, адже в іншому випадку їй може знадобитися зовнішнє фінансування для залучення капіталу. Операційний грошовий потік достатньо важливий орієнтир для визначення фінансового успіху основного бізнесу компанії.

Здатність компанії мобілізувати сьогодні владу та ймовірність успіху на ринку кристалізується у реальності досягнення стійкої конкурентної переваги, набутті необхідних навичок, отриманні переважачого становища та ресурсів. Адже виживає не найсильніший чи найрозумніший із усіх, а той, хто найкраще реагує на зміни. Так само, якщо менеджер не буде оцінювати ресурси порівняно зі стратегією конкурента, у довгостроковій перспективі не буде вищої віддачі від інвестицій, а акціонерна вартість, зростання бізнесу та конкурентна перевага на ринку просто зникнуть.

На нашу думку, компанія, яка зіткнулася зі складним і мінливим середовищем, отримає велику

вигоду з точки зору підвищення якості своїх інвестиційних рішень, якщо рішення щодо бюджетування капіталовкладень будуть прийматися відповідно до її стратегії. Такий підхід забезпечуватиме прийняття рішень щодо бюджетування капіталовкладень як частини загальної корпоративної стратегії. Отже, цей підхід надає особі, що приймає рішення, центральну тему або загальну картину, яку вона повинна завжди мати на увазі, оскільки застосування ефективної корпоративної стратегії позитивно вплине на інвестиційне рішення.

Відповідно до виникаючих викликів та перепон, пропонується індикатор «оптимального темпу зростання», концепція якою полягає у тому, що збільшення темпу зростання призведе до більш високих експлуатаційних витрат, у той же час згідно з ефектом Пенроуза «економіка зростання» забезпечуватиме стимули для зростання компанії, швидкозростаючі компанії будуть нести вищі операційні витрати, ніж їх колеги, що повільніше ростуть [2, с. 147].

Теорія Пенроуза наголошує, що ресурси можуть відігравати надважливу роль у забезпеченні стійкої конкурентної переваги, якщо вони ціннісні, рідкісні, унікальні та незамінні [6, с. 285]. Прикладами таких ресурсів можуть бути товарні знаки, запатентовані технологічні ноу-хау, наймання кваліфікованого персоналу, підготовка комерційних контрактів, високотехнологічне обладнання та ефективні процедури [5, с. 112].

Джон Мейнард Кейнс постулював теорію власності на гроші, яка була поділена на минуші, попередні та умоглядні мотиви [7, с. 332]. Спекулятивний мотив зберігання грошей займає центральне місце в концепції інвестиційного рішення, тому що окремі інвестори перевіряють або «спекують» економічним та діловим середовищем, перш ніж приймати будь-які обґрунтовані інвестиційні рішення. Вони зазвичай розглядають стан ділового середовища як ризикований, перш ніж приймати інвестиційне рішення у будь-якому секторі економіки. Те саме стосується і корпоративних організацій, чії великомасштабні інвестиційні рішення вимагають ретельного аналізу.

Найсерйозніша проблема, з якою стикаються інвестори, полягає в тому, що вони діють, не маючи жодної стратегії для досягнення своїх цілей, опираючись лише на свої інстинкти та емоційну основу при прийнятті інвестиційного рішення. Використовуючи інформаційну модель схильності до ризику та асиметрії, інвестиційне рішення залежить від опосередкованої ролі сприйняття ризику без формування стратегії та від того, яка вага надається кожній незалежній змінній, яку інвестор вважає важливою у своєму рішенні. Поведінка інвесторів залежить від того, як їм надається доступна інформація та наскільки вони не схильні до ризику.

Можна також концептуалізувати стратегічне управління як ймовірність негативних результатів, а не відхилення у доходах, як це зазвичай використовується у фінансовій сфері. Таким чином, судження інвесторів про ризик будуть негативно пов'язані з їхніми прогнозами цін на акції, якщо не буде реалізовано відповідну стратегію.

Більш того, надання інформації про ризики впливає на віру інвестору та її сприйняття реалізації стратегії, але існує мало доказів того, що надання цієї інформації допомагає або шкодить менш фінансово грамотним суб'єктам через прогалини у знаннях про модель стратегії. Хоча реалізація стратегії і є більш привабливою для переконання інвесторів та споживачів, проте її також може бути важче реалізувати, вимагаючи чіткої формули або незалежного продавця.

Сформулюємо наступні рекомендації, які допоможуть розробити стратегію створення сприятливого, конкурентоспроможного та сталого ділового та інвестиційного середовища, яке дозволить досягти подвійної мети зниження ризиків та підвищення ефективності проєктів та вкладень.

По-перше, інвестори повинні збільшити потребу у стратегічній основі для вирішення проблем, пов'язаних зі складністю та важливістю стратегічних міркувань при плануванні інвестицій. На рівні ухвалення рішень необхідно розробити стратегічний рецепт для стабілізації вітчизняної економіки, щоб вона була захищена від ексцесів та порушень тенденцій на світовій фінансовій сцені. Індивідуальні інвестори та корпоративні організації повинні впровадити процес, який є справжнім інструментом якісної та всебічної оцінки, покликаної підвищити ефективність проєктів та інвестицій.

Оскільки інфраструктура є основою бізнес-середовища, уряд має надати необхідну інфраструктуру для побудови бізнес-діяльності на платформі, що процвітає. Корпоративні організації повинні забезпечити своїх співробітників актуальним та відповідним навчанням, яке підвищить їхню здатність виконувати ретельний аналіз чутливості.

Корпоративне управління має бути розвинене у всіх організаціях для запобігання ризикам за допомогою корпоративної стратегії та загальної схильності до ухвалення інвестиційних рішень. Окремі ж інвестори мають виробити звичку покращувати свою модель стратегії та інвестиційну інформацію, щоб вони могли ухвалювати більш обґрунтовані рішення.

Висновки з проведеного дослідження і перспективи. Отже, корпоративна стратегія є вирішальним фактором, який слід враховувати перед прийняттям будь-якого інвестиційного рішення. Корпоративний стратегічний вплив на розширення компанії повинен вважатися правильною стратегією інвестиційного рішення, що обов'язково при-

зведе до бажаного результату. Рівень стратегії, що реалізується, сприятиме зростанню бізнесу, його продуктивності та розвитку, що визначається інвестиційним рішенням, і, таким чином, рівень розподілу ризиків визначає рівень інвестицій.

Корпоративна стратегія надає позитивний і суттєвий вплив на інвестиційне рішення. Рівень стратегії, що реалізується, часто визначає рівень інвестиційного рішення, адже коли кінцевий результат буде позитивним, він, безсумнівно, підвищить рентабельність інвестицій. Рентабельність інвестицій визначається рівнем стратегії, прийнятої для інвестиційного рішення, яке може принести достатній прибуток для компанії, але для цього потрібна дуже надійна стратегічна модель, яка може використати встановлену мету. Крім того, моніторинг стратегії необхідний для зниження потенційного ризику, який у свою чергу може зіпсувати інвестиційне рішення. Хоча корпоративні інвестиції відрізняються від приватних інвестицій з точки зору фінансових витрат і

операційного грошового потоку, до них слід ставитися однаково з точки зору ретельної оцінки і аналізу формування стратегії, щоб уникнути потенційного ризику інвестування, а також забезпечити відповідний інвестиційний дохід. Динаміка глобального фінансового клімату, яка завжди транслюється в національну економіку, може призвести до труднощів у точному прогнозуванні прибутковості інвестицій, інформації про ризики та завдяки аналізу зменшить кількість неправильних інвестиційних рішень і підвищить прибутковість інвестицій.

Компанії повинні зважувати та вимірювати ризики, притаманні будь-якій інвестиційній спроможності, та належним чином реалізовувати відповідну стратегію, перш ніж вкладати кошти. Крім того, компаніям слід звертатися за порадою до фахівців з інвестицій щодо будь-яких інвестиційних пропозицій, щоб гарантувати, що важко отриманий капітал не буде інвестований у збиткову сферу.

Список використаних джерел:

1. Кривов'язюк І.В. Інвестиційна діяльність підприємства: сутність, методика аналізу та шляхи підвищення її ефективності. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки*. 2018. Вип. 31. С. 83–90.
2. Розвиток фінансового ринку України в умовах європейської інтеграції: проблеми та перспективи : монографія / за заг. ред. В.Г. Баранової, О.М. Гончаренко. Харків : «Діса плюс», 2019. 370 с.
3. Сімкова Т.О., Байда О.К. Формування системи управління інвестиційною діяльністю підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/121.pdf (дата звернення: 08.01.2023).
4. Скотнікова Л.П., Угрімова І.В. Роль інвестиційної стратегії у розвитку підприємства. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*. 2018. № 19(1295). С. 19–22.
5. Barney J.B. Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of Management*. 2010. Vol. 17. № 1. P. 99–120.
6. Hunjra A., Qureshi S., Rehman K. Factors Affecting Investment Decision Making of Equity Fund Managers. *Wulfenia Journal*. 2012. № 19(10). P. 280–291.
7. Keynes J. M. *The General Theory of Employment, Interest and Money*. London : Palgrave Macmillan, 2018. 447 p.

References:

1. Kryvoviazkiuk I.V. (2018) Investytsiina diialnist pidpriemstva: sutnist, metodyka analizu ta shliakhy pidvyshchennia yii efektyvnosti [Investment activity of the enterprise: essence, method of analysis and ways of increasing its efficiency]. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Seriya: Economic Sciences*, vol. 31, pp. 83–90.
2. Baranova V.H., Honcharenko O.M. (2019) Rozvytok finansovoho rynku Ukrainy v umovakh yevropeiskoi intehratsii: problemy ta perspektyvy [The development of the financial market of Ukraine in the conditions of European integration: problems and prospects]. Kharkiv: "Disa plus".
3. Simkova T.O., Baida O.K. (2020) Formuvannia systemy upravlinnia investytsiinoiu diialnistiu pidpriemstva [Formation of the system of management of the investment activity of the enterprise]. *Efficient economy* (electronic journal), no. 12. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/121.pdf (accessed 08 January 2023).
4. Skotnikova L.P., Uhrimova I.V. (2018) Rol investytsiinoi stratehii u rozvytku pidpriemstva [The role of investment strategy in enterprise development]. *Bulletin of the National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"*, no. 19(1295), pp. 19–22.
5. Barney J.B. (2010) Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of Management*, vol. 17, no. 1, pp. 99–120.
6. Hunjra A., Qureshi S., Rehman K. (2012) Factors Affecting Investment Decision Making of Equity Fund Managers. *Wulfenia Journal*, no. 19(10), pp. 280–291.
7. Keynes J.M. (2018) *The General Theory of Employment, Interest and Money*. London: Palgrave Macmillan. (in English)

E-mail: sonyadombr@gmail.com